

Onderzoeksrapport

Hoe beoordelen stembureauleden (werken met) het nieuwe stembiljet

Onderzoek uitgevoerd door Markteffect, oktober / november 2025

1 Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksvraag

Hoofdvraag: wat zijn de effecten van het gebruik van het nieuwe stembiljet op de uitvoerbaarheid voor stembureauleden en tellers?

Subvragen:

- Of en in welke mate vonden de stembureauleden het tellen van de nieuwe stembiljetten eenvoudiger dan het tellen van de huidige stembiljetten?
- Hoe waarden de stembureauleden de training en het instructiemateriaal?
- Wat is de impact van het gebruik van het nieuwe stembiljet op de werkzaamheden van stembureauleden en tellers?

Doelgroep n=2.007

Toelichting

- Experimenteergemeenten: Tynaarlo, Borne, Midden Delfland, Alphen aan den Rijn en Boekel.
- Referentiegemeenten: Zoeterwoude, Westland, Bladel, Oldenzaal en Leusden. Groningen en Enschede deden alleen mee voor het onderdeel tellen.
- Van de doelgroep stembureauleden in experimenteergemeenten deden 942 mee aan het onderzoek, waarvan 300 alleen hebben geteld. In de referentiegemeenten deden 1.065 mee aan het onderzoek, waarvan 160 alleen hebben geteld.

Methode

Kwantitatief online onderzoek.

Toelichting

- Stembureauleden werden na afloop van de verkiezingsdag online benaderd met de vragenlijst.
- Ze hadden ruim 3 weken de tijd om te reageren. Een keer is een reminder gestuurd.

Dataverzameling

29 oktober tot 25 november 2025

Toelichting

- De vragenlijst voor experimenteergemeenten bestond uit maximaal 29 vragen, waarvan 15 vragen over het telproces.
- De vragenlijst voor referentiegemeenten bestond uit maximaal 16 vragen, waarvan 10 vragen over het telproces. Vragen die specifiek van toepassing waren op het nieuwe stembiljet werden hier niet gesteld.

2 De respondenten

2.1 Wie vulden de vragenlijst in?

In totaal beantwoordden 2.007 stembureauleden de vragen uit de online enquête: 942 in de experimenteergemeenten, en 1.065 in de referentiegemeenten.

Vragenlijsten stembureauleden	
Totaal ingevuld (n)	2.007
Alphen a/d Rijn	506
Boekel	66
Borne	119
Midden-Delfland	43
Tynaarlo	208
Totaal experimenteergemeenten	942
Westland	38
Bladel	74
Oldenzaal	67
Zoeterwoude	51
Leusden	12
Groningen	809
Enschede	14
Totaal referentiegemeenten	1.065

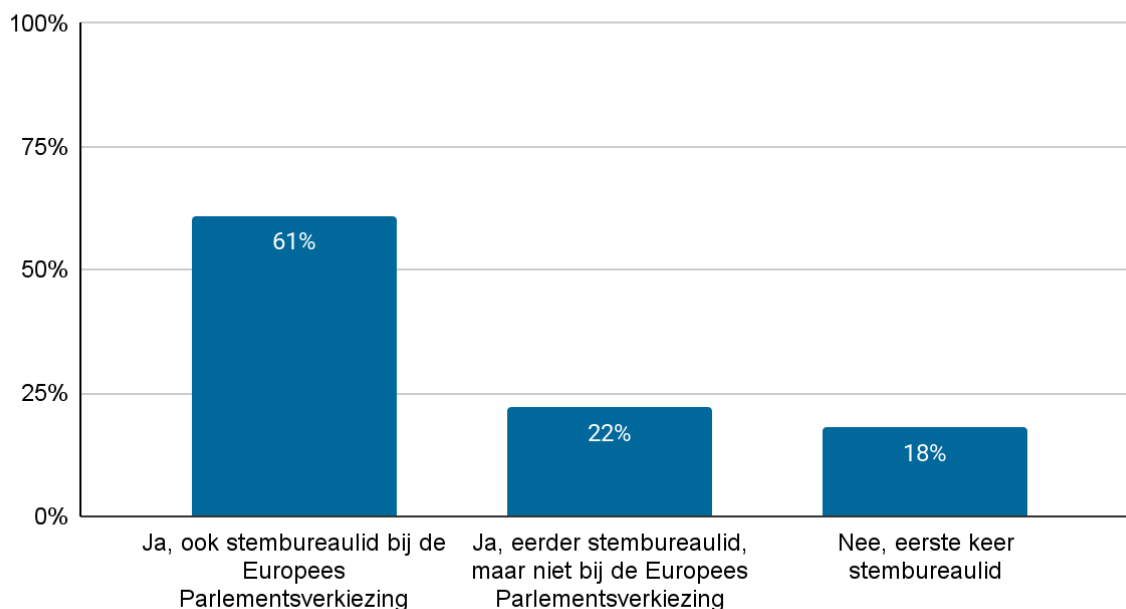
Wat was de rol als stembureaulid?

	Deelnemers in de experimenteergemeenten in %	Deelnemers in de referentiegemeenten in %
Voorzitter	11%	14%
Plaatsvervangend voorzitter	11%	19%
Stembureaulid	46%	52%
Alleen geteld	32%	15%

Hoeveel respondenten waren al eerder stembureaulid?

In de experimenteergemeenten gaf meer dan 60% van deelnemers aan de enquête aan dat ze ook stembureau lid waren tijdens de Europees Parlementsverkiezing van 6 juni 2024.

Hoeveel respondenten waren al eerder stembureau lid?

Per experimenteergemeente

	Totaal	Alphen aan den Rijn	Boekel	Borne	Midden-Del fand	Tynaarlo
Ja, ook stembureau lid bij de Europees Parlementsverkiezing	61%	63%	59%	45%	63%	63%
Ja, eerder stembureau lid, maar niet bij de Europees Parlementsverkiezing	22%	21%	20%	24%	26%	23%
Nee, eerste keer stembureau lid	18%	15%	21%	31%	12%	15%
N =	942	506	66	119	43	208

3 De ervaring van de tellers op het telproces

Dit deel van de rapportage bevat achtereenvolgens:

- analyse van degenen die bij het tellen waren betrokken.
- de waardering van **alle tellers** hoe het tellen in het algemeen is verlopen, met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.
- de waardering van **alle tellers** per onderdeel (vouwen, sorteren, ect), met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.
- de waardering van **alleen de tellers in experimentergemeenten die eerder hebben geteld**, met een vergelijking tussen het nieuwe en het huidige stembiljet.

3.1 Wie waren bij het tellen van de (nieuwe en huidige) stembiljetten betrokken?

Om te bepalen hoe de stembureauleiden het tellen van de nieuwe stembiljetten hebben ervaren is eerst uitgevraagd of de respondent bij het tellen was betrokken. Alleen de mensen die ook geteld hebben, kregen vervolgens vragen over het tellen. Dat gebeurde zowel in de experimenteergemeenten als in de referentiegemeenten.

Experimenteergemeenten	N	Percentage
Totaal aantal tellers	898	100%
Alleen geteld	299	33%
Geteld en stembureaulid	599	67%

Referentiegemeenten	N	Percentage
Totaal aantal tellers	1012	100%
Alleen geteld	157	16%
Geteld en stembureaulid	855	84%

Experimenteergemeenten	N	Percentage
Totaal aantal tellers	898	100%
Waarvan instructie gevolgd	856	95%
Waarvan geen instructie gevolgd	42	5%

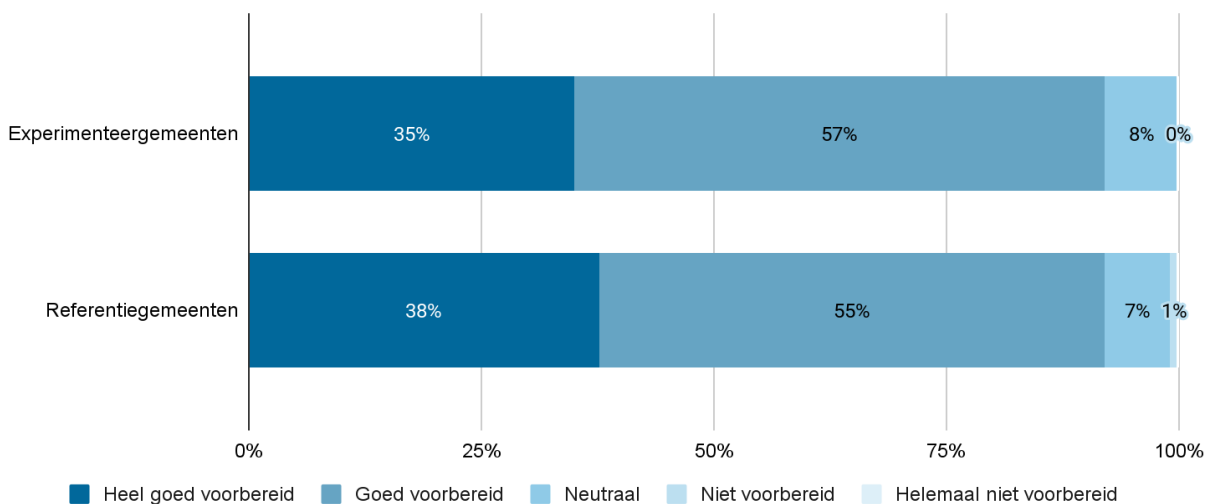
Referentiegemeenten	N	Percentage
Totaal aantal tellers	1012	100%
Waarvan instructie gevolgd	982	97%
Waarvan geen instructie gevolgd	30	3%

3.2 In hoeverre voelden tellers zich voorbereid op het tellen?

Experimenteergemeenten vergeleken met referentiegemeenten

De meeste tellers en stembureauleden die hebben geteld, hadden vooraf instructie gekregen over de manier waarop werd geteld. Op de vraag in hoeverre zij zich voorbereid voelden op het tellen, antwoordde het overgrote deel 'goed' of 'zeer goed'.

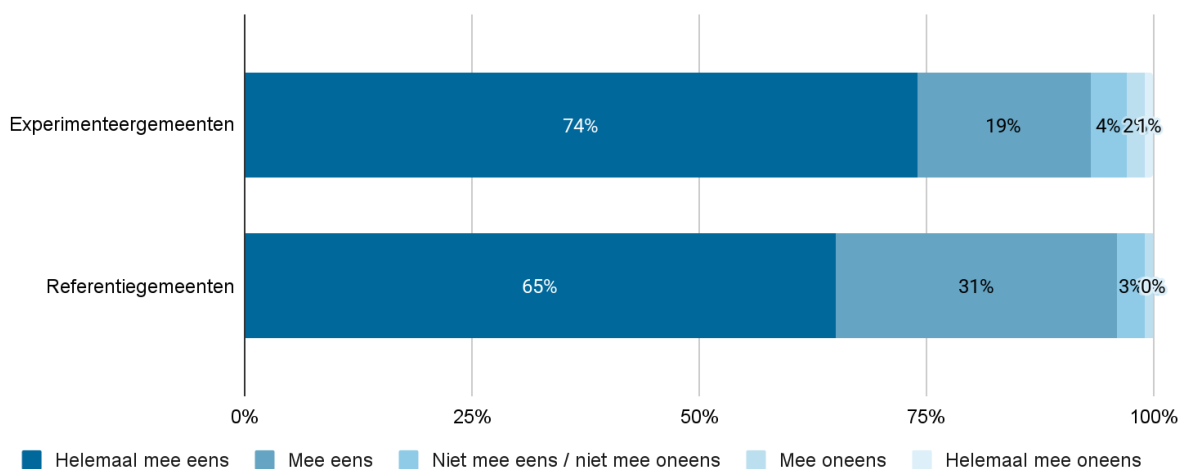
Voelde u zich tijdens het tellen voorbereid?

3.2 Hoe vinden tellers dat het telproces in hun gemeente is verlopen?

We vroegen degenen die bij het tellen van stembiljetten waren betrokken in experimenteer- en referentiegemeenten om hun reactie op de stelling ‘Het stemmen met het (nieuwe) stembiljet is goed verlopen’. Bijna iedereen is het eens met deze stelling. Wel is men binnen experimenteergemeenten meer uitgesproken positief: daar is 74% van de respondenten het helemaal eens met de stelling, tegen 65% in de referentiegemeenten.

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: Het tellen van de stemmen met het (nieuwe) stembiljet is goed verlopen.

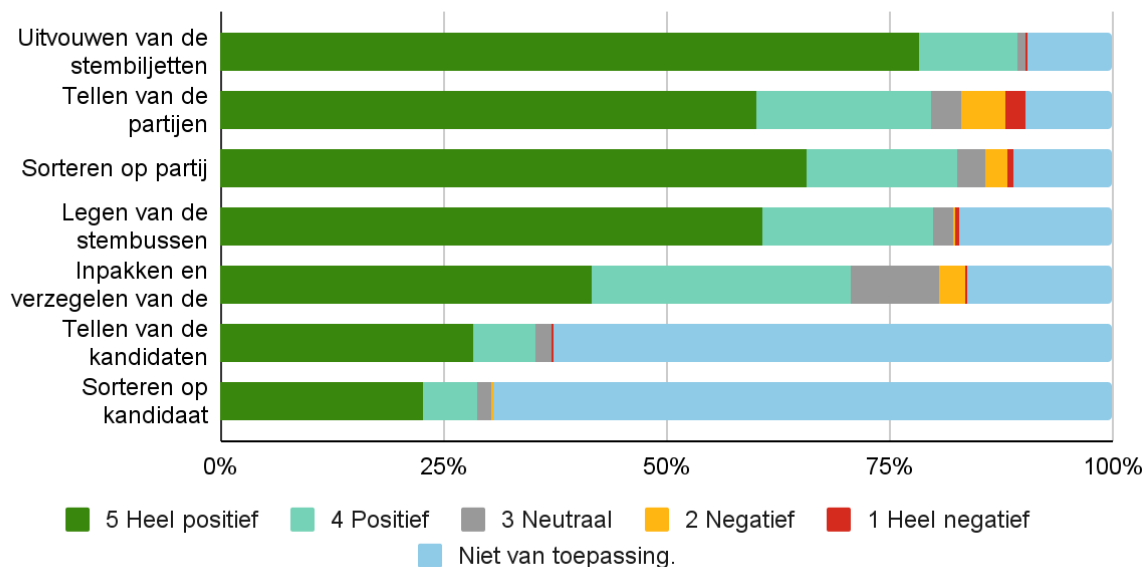

Per onderdeel van het telproces

We vroegen tellers de verschillende onderdelen van het telproces te beoordelen op een schaal van 1 (heel negatief) tot 5 (heel positief). Op alle onderdelen is de score in de experimenteergemeenten positiever. Dat geldt vooral bij het uitvouwen, het tellen van de partijen, het legen van de stembussen en het sorteren op partij.

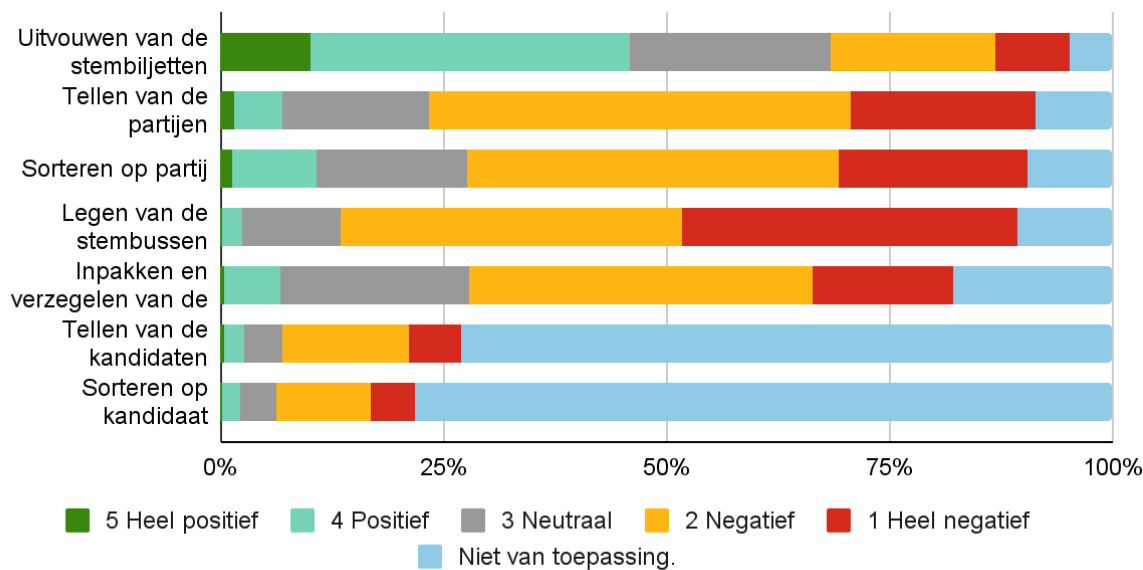
Hoe beoordeelt u het telproces?

Experimenteergemeenten (n = 898)

Hoe beoordeelt u het telproces?

Referentiegemeenten (n = 1012)

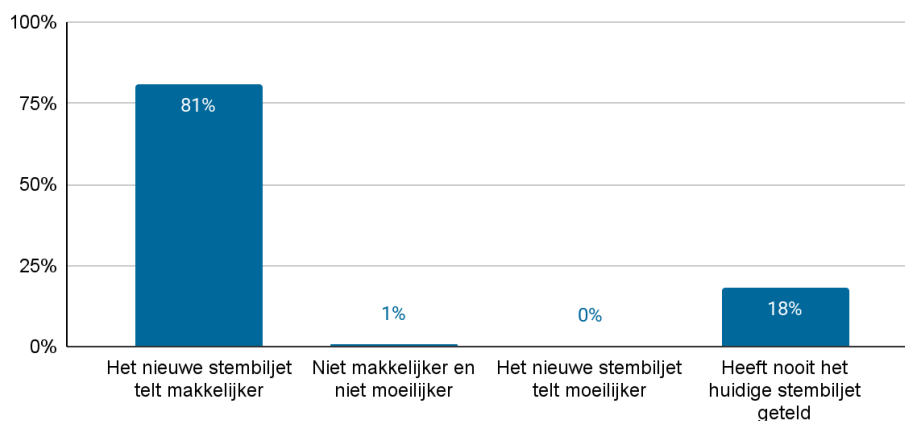

Vergelijking nieuwe met huidige stembiljet

We vroegen tellers in de experimenteergemeenten een vergelijking te maken tussen het nieuwe en het huidige stembiljet. Bijna iedereen (81%) van hen geeft aan dat het nieuwe stembiljet makkelijker telt. 18% heeft nooit het huidige stembiljet geteld.

Wat vond u van het telproces met het nieuwe stembiljet vergeleken met het vorige stembiljet?

Basis: experimenteer en eerder stemmen geteld (n = 898)

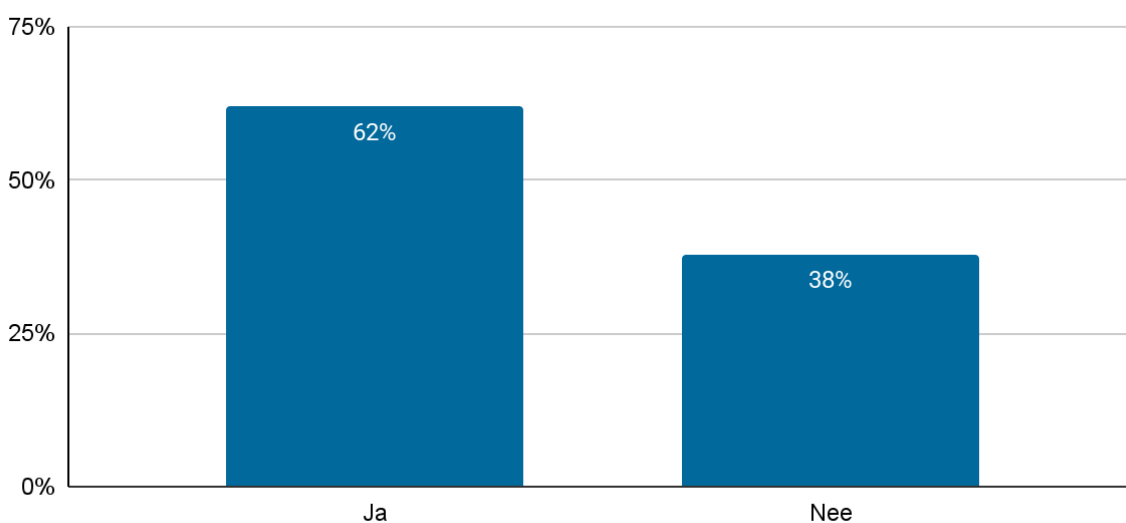
Vergelijking

Eerste en tweede experiment

553 stembureauleden telden zowel bij het vorige experiment als bij dit experiment het nieuwe stembiljet. 47% vond dat het tellen dit (nog) makkelijker ging. 38% vond dat er geen verschil was met de vorige keer. 15% vond dat het tellen van het nieuwe stembiljet minder makkelijk ging dan bij het vorige experiment.

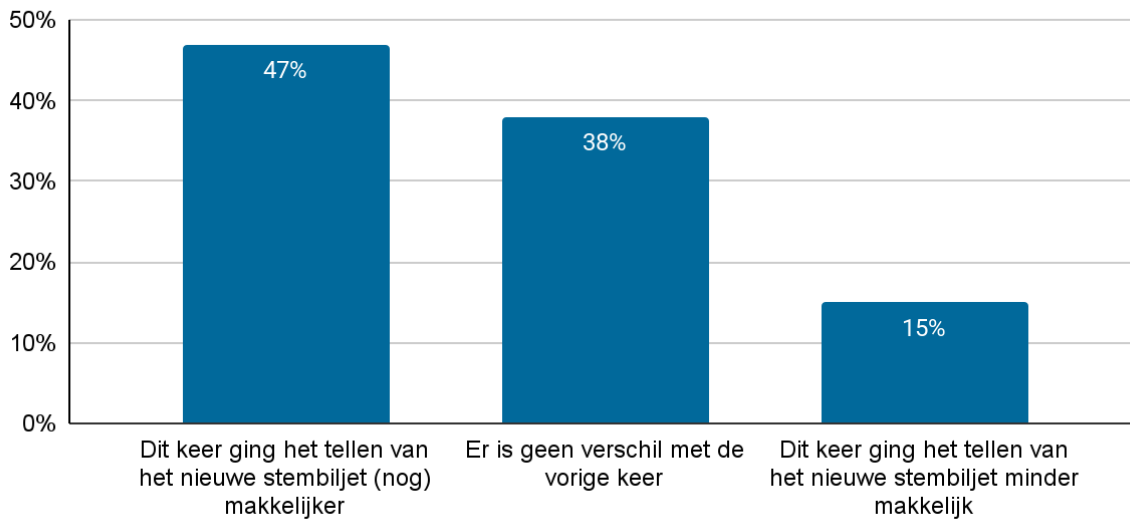
Heeft u bij de Europees Parlementsverkiezing op 6 juni 2024 ook stembiljetten geteld in deze gemeente?

n = 898

Hoe ging het tellen van het nieuwe stembiljet vergeleken met het tellen de vorige keer?

n = 553

4 Resultaten - Evaluatie instructiemateriaal

4.1 Overzicht waardering voor het instructiemateriaal

Dit deel van de rapportage bevat achtereenvolgens:

- een overzicht van de stembureauleden die de vragen over het instructiemateriaal hebben beantwoord.
- de waardering voor de papieren Instructie voor stembureauleden (alleen in de experimenteergemeenten).
- de waardering voor, met een vergelijking tussen experimenteer- en referentiegemeenten.

4.2 Wie hebben de vragen over training en het instructiemateriaal beantwoord?

Alleen de stembureauleden kregen vragen over de training die is gegeven, en over het instructiemateriaal dat ze vooraf hadden ontvangen. Degenen die aangaven dat ze alleen hadden geteld, hoefden deze vragen niet te beantwoorden.

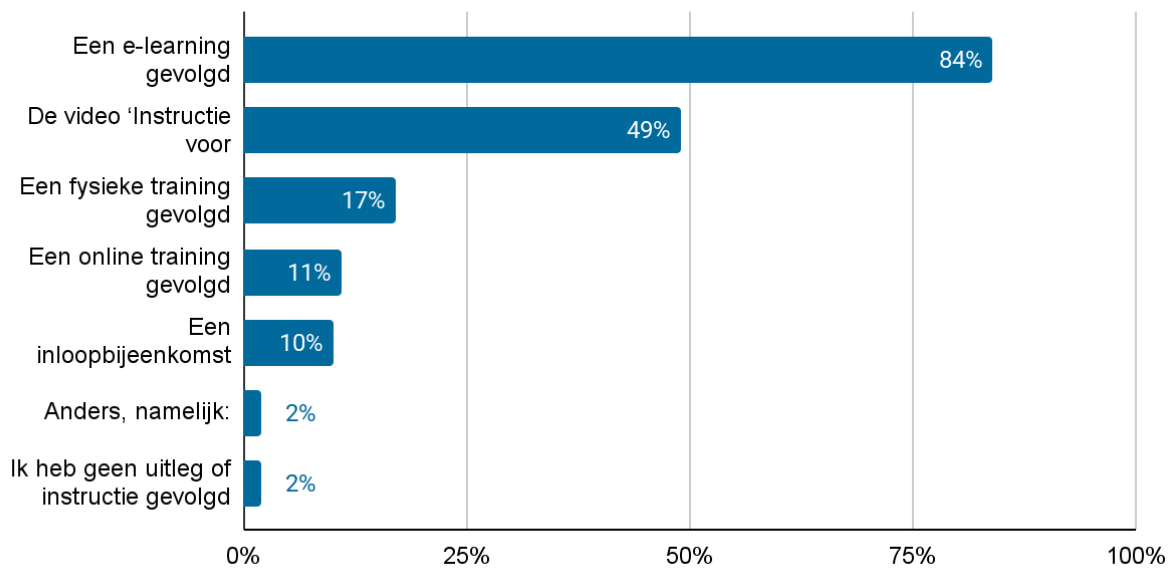
Experimenteergemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	644	
Stembureaulid	437	
Voorzitter	103	
Plaatsvervangend voorzitter	103	
Referentiegemeenten	n	Percentage
Totaal aantal stembureauleden	908	100%
Stembureaulid	553	61%
Voorzitter	153	17%
Plaatsvervangend voorzitter	202	22%

4.3 Wat vinden stembureauleden van het instructiemateriaal?

Ter voorbereiding op de verkiezing met het nieuwe stembiljet kregen alle stembureauleden in de experimenteergemeenten instructie of uitleg over het nieuwe stembiljet en hun nieuwe taken. De meesten volgden een e-learning. Bijna de helft bekeek de video 'Instructie voor stembureauleden'.

Op welke manier heeft u uitleg en instructie gekregen?

n = 644

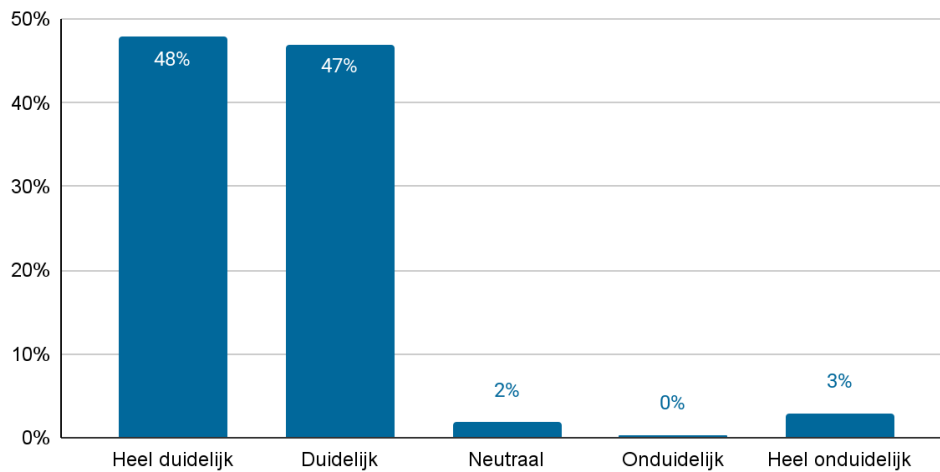

Papieren handleiding 'Instructie voor stembureauleden'

Ieder stembureau lid in de experimenteergemeenten ontving voor de dag van stemming een papieren handleiding. Ook deze uitleg vindt men duidelijk of heel duidelijk.

Wat vond u van de uitleg over het nieuwe stembiljet

(n = 579)

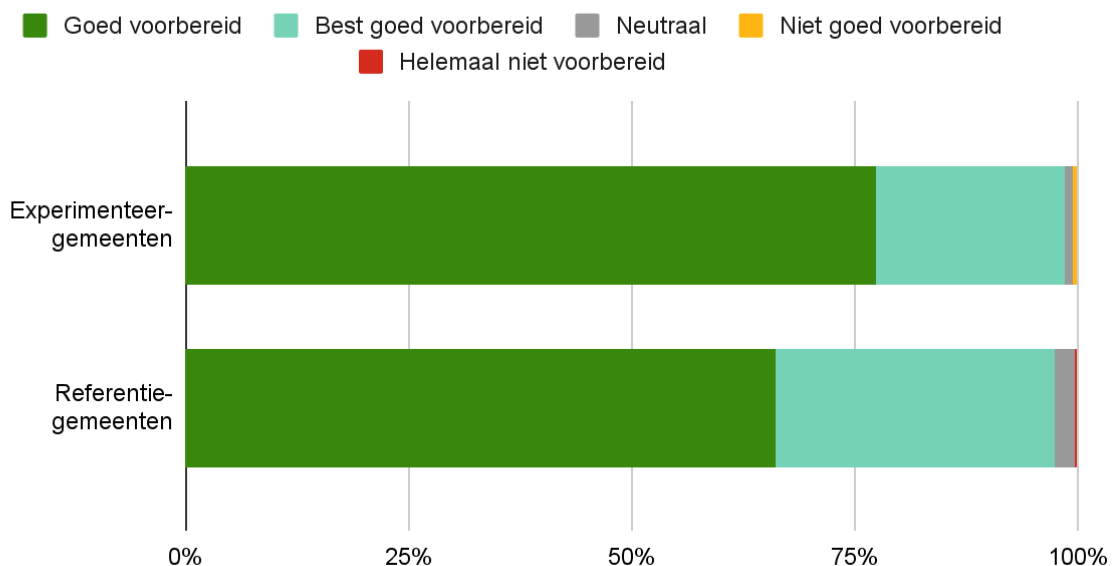
5 Resultaten - Evaluatie taken en werkzaamheden

5.1 In hoeverre voelen stembureauleden zich goed voorbereid op hun taken?

Experimenteergemeenten vergeleken met referentiegemeenten

Bijna alle stembureauleden vinden dat ze (zeer) goed zijn voorbereid op hun taken als stembureaulid. De stembureauleden in experimenteergemeenten zijn daar meer uitgesproken over: 77% vindt dat hij of zij heel goed is voorbereid, tegenover 56% in de referentiegemeenten.

Hoe vindt u dat u als stembureaulid bent voorbereid op de taken die bij dat (nieuwe) stembiljet horen?

5.2 In hoeverre vinden stembureauleden dat ze hun taken konden uitvoeren?

Stembureauleden in de experimenteergemeenten geven aan de taken die horen bij het nieuwe stembiljet (heel) goed uit te kunnen voeren.

In hoeverre kon u deze extra taken voor uw gevoel goed uitvoeren?

(n = 788)

